

17. 05. 2021

BILTEN RTCG

SAOPŠTENJE:

DVIJE GODINE RADA I ZAVRŠETAK MANDATA

Savjet RTCG u aktuelnom sazivu je konstituisan u julu a osnovne fundamente rada precizno definisao u septembru 2019. godine. Uprkos medijskoj dobrodošlici i različitim interpretacijama, članovi Savjeta su svoj, skraćeni mandat, odradili profesionalno i vrlo odgovorno.

Savjet RTCG nije zaokružio i ispunio svoj mandat koji je predviđen Zakonom o RTCG iz 2016 odnosno zakonom prema kojem su članovi aktuelnog saziva i izabrani. Pitanje je da li je na ovaj način moguće promijeniti sastav Savjeta odnosno birati novi. Dodatno, da li to može biti neadekvatan uticaj i model *legalnog* donošenja odluka bilo koje političke većine.

Ključna ideja, zasnovana i na ranijim iskustvima, je bila započeti proces transformacije i definisati proces razvoja na jasnim principima. Dodatno, nastavljena je sa dosljednošću u izvršavanju svih zakonskih obaveza i nadležnosti. Dokumentom *Principi razvoja*, Savjet je definisao svoju viziju odgovornosti i nadležnosti. Definisao je i svoj zadatak u formi povećanja *istraživačko-obrazovne funkcije* RTCG. Dodatno, definisao je da program RTCG mora proizlaziti iz navedenih principa i okvirne politike Savjeta. Shodno tome, definisan je i osnovni princip rada u obliku tačnog i istinitog informisanja javnosti o svemu i prema svim građanima. Drugim riječima da RTCG mora biti prva u objavama informacija i ne smije kriti i krivotvoriti informacije. Navedeni dokument je dostupan na:

<http://www.rtcg.me/sw4i/download/files/article/PRINCIPI%20RAZVOJA%20RTCG.pdf?i d=2265>

Ipak, ključno je bilo da Savjet u ovim nastojanjima i viziji ima podršku menadžmenta, uredništva ali i novinara i zaposlenih. Čini se, ipak, da je kod dijela navedenih izostalo razumijevanje ideje i vizije Savjeta. Nakon aktuelnog iskustva, uvjereni smo da bez podrške svih nije moguća realizacija vizije transformacije uloge javnog medijskog servisa.

Savjet je u čitavom dosadašnjem toku svog mandata bio uporan u nastojanju da uređivačku politiku RTCG stalno drži u smjeru ostvarivanja uloge javnog medijskog servisa i u skladu sa definisanim principima razvoja. Takav pristup Savjet je imao kako prilikom usvajanja programskih i finansijskih dokumenata i razmatranja redovnih izvještaja o njihovoj realizaciji tako i tokom drugih važnih pitanja i konkretnih izazova cjelovitosti rada RTCG, poslovnih jedinica, personalnih pitanja i slično. Nažalost, veoma često se javljalo nerazumijevanje menadžmenta i uredništva što je kreiralo i pogrešnu sliku o viziji i namjerama Savjeta. Upravo to je i uticalo na dodatno intenziviranje konfrontacije pa čak antagonizma između Savjeta i menadžmenta. Sve se i dešavalo uprkos prihvatanju

dokumenta i vizije razvoja od strane uredništva i to na javnoj sjednici. Očigledno je da se Savjet i dalje veoma teško prihvata kao upravljačko i kontrolno tijelo i da se interpretira kao nešto nametnuto menadžmentu i uredništvu. Posljedično, uočena je i određena vrsta voluntarizma u primjeni ocjena, zaključaka i preporuka Savjeta iako ih je menadžment na samim sjednicama Savjeta prihvatao.

Medijske interpretacije su dodatno, iz partikularnih interesa, zamagljivale suštinu i „definisale“ nadležnosti Savjeta koje mu zakonski ne pripadaju. Ključno je shvatiti da je nadležnost Savjeta u definisanju principa i poštovanju standarda ali i kreiranju vizije razvoja. Realizacija sadržaja mora biti nadležnost nezavisnog profesionalizma novinara i urednika. Nezavisnost novinara i urednika Savjet je dosljedno poštovao i zastupao.

Drugi element koji je aktuelni Savjet uveo u platformu rada je uvođenje instrumenta *disciplinske odgovornosti* generalnog direktora. Savjet kao poslodavac generalnom direktoru na to ima pravo. Dodatno, uvidjeviši i potrebu ali i pravni osnov, Savjet je isto definisao i prijedlogom Kolektivnog ugovora koji je uputio generalnom direktoru i predstavnicima dva sindikata u okviru RTCG koji su potpisnici istog pored Savjeta. Pored toga, Savjet je unaprijedio i način izbora sekretara RTCG za čije imenovanje je, sada, neophodna i saglasnost Savjeta.

Savjet je, i pored ugovora sa generalnim direktorom, određene odredbe evaluacije njegovog radnog učinka definisao i Statutom RTCG.

Savjet je učestvovao i u izradi novog Zakona o RTCG. Svojim doprinosom smatramo i činjenicu da su brojna rješenja koja smo zagovarali (izostanak uvođenja UO kao nove forme birokratizacije RTCG, promjena načina izbora članova Savjeta i uvođenja Savjeta AEM-a kao načina obesmišljavanja procesa imenovanja i slično) na kraju i implementirana. Pored toga, Savjet je spremno i otvoreno prihvatao i sugestije svih aktera od civilnog sektora do ministarstva za koje smo cijenili da doprinose kvalitetu rada RTCG. Navedene ideje su obuhvatale i ograničavanje dijela marketinškog prostora RTCG kao vid doprinosa pluralizmu medija.

Ideja o „skraćanju“ mandata Savjetu je dobila podršku i nezavisnog civilnog sektora iako, potencijalno, može biti uvod u legalne ali ne i legitimne promjene bilo kojeg budućeg Savjeta od strane bilo koje buduće parlamentarne većine. Navedena ideja *nema utemeljenje u formi prelaznih i završnih odredbi*, jer su razlozi za razriješenje Savjeta predviđeni članovima 42 i 47 važećeg zakona u formi postupaka koje pokreću Savjet ili radno tijelo Skupštine.

To znači i da nema ni legalnog osnova za prestanak mandata Savjeta na način na koji predloženi tekst predviđa. U prilog tome je i dio sudske prakse u Crnoj Gori.

Podsjetićemo i da je Savjet Evrope odnosno njegove ekspertkinje Eva Solomon i Tanja Kerševan Smokvina, svojom analizom Zakona, dao za pravo navedenim stavovima Savjeta i ocijenio, tada važeći, zakon kao dobar.

Savjet je, do sada, održao 15 redovnih, 30 elektronskih sjednica kao i 44 konsultativna sastanka. Veoma često sporne ocjene ne uključuju navedeno uprkos činjenici da se rad Savjeta ne može izjednačiti isključivo sa redovnim sjednicama. Savjet je i u permanentnoj komunikaciji i radu. Nažalost, neke od navedenih aktivnosti nijesu vidljive široj javnosti. Nijesu „vidljive“ ni za onu drugu javnost koja neobjektivno i traži i širi određenu, namjernu negativnu sliku o Savjetu.

Savjet u svom radu ima intenzivnu komunikaciju sa menadžmentom i nastoji da analizira i koriguje sve nastale i uočene anomalije. U tom kontekstu, Savjet je poslao i tražio odgovore na 160 upita i zahtjeva za dostavljanjem i pojašnjenjem informacija koji su se bavili svim relevantnim stvarima. Navedeno uključuje i ono što možda Savjet ne bi trebalo da radi a jeste propisano zakonom. Uprkos određenim partikularno-interesno oblikovanim stavovima, Savjet se ponašao isključivo u skladu sa zakonom.

Svjesni smo i da menadžment a dijelom i uredništvo gaji animozitet prema ovoj vrsti kontrole i da Savjet doživljava kao nametnutu instituciju. Uprkos svemu kao i povremenoj sporosti odgovora i reakcije na upite i zahtjeve, Savjet insistira i insistiraće na navedenom čak i ukoliko to otežava rad, ali i stvara pogrešnu sliku o Savjetu. Problem je i što mediji, uključujući i RTCG, rijetko daju konstruktivan doprinos tome, iako je Savjet krajne otvoren prema njima.

Posebno „opasan“ problem jeste i činjenica da veoma često menadžment koristi Savjet kao izgovor za neriješavanje, neefikasno riješavanje ali i odugovlačenje rješavanja različitih procesa. Navedeno uključuje kako sistematizaciju, pojedinačne zahtjeve, finansije, odluke, stambenu zgradu za zaposlene tako i manjak efikasnosti u sprovođenju disciplinskih postupaka. Često odnosno kada to odgovara, Savjet je krivac za neefikasnost menadžmenta i generalnog direktora. Upravo nešto što nismo i nećemo dozvoliti.

Savjet je:

- tražio utvrđivanje odgovornosti kao i sankcije za propust u slučaju gđina Otaševića, novinara Dana (znamo da su kritičari to, „slučajno“ zaboravili);
- tražio utvrđivanje odgovornosti kao i sankcije za propust u slučaju Tompson (Jutarnjju program na Dan pobjede) i sličnim slučajevima;
- tražio utvrđivanje odgovornosti za neadekvatno tretiranje antisemitizma,
- tražio utvrđivanje odgovornosti za sve propuste i nepoštovanje standarda profesije;
- tražio formalne pravne akte i objašnjenja kad god su izostali;
- inicirao saradnju sa javnim medijskim servisima regiona i EU;
- tražio da se u program RTCG pozivaju predstavnici Delegacije EU i da se objavi ukoliko odbijaju učešće na važne teme integracionog procesa što su, vjerujemo, i mediji (prema izjavama uredništva, ambasador Orav je pet puta odbio učešće, iako

javno nije saopštio da i on bojkotuje RTCG); ipak, ni nakon promjene ambasadora nisu uočene promjene;

- tražio da se pozivaju predstavnici relevantnih ambasada i političkih partija kao i nevladinog sektora;
- insistirao na preciznosti, procedurama i poštovanju pravila i kada god to nije bio slučaj nije usvajao ni programske ni finansijske izvještaje; dodatno, nije usvajao ni zapisnike popisnih komisija kada god su isti obuhvatali prijedloge štetne po RTCG;
- insistirao na modernizaciji programsko-produkcionih planova i sadržaja usmjerenih na obrazovanje, mlađu populaciju i stepene razumijevanja različitih procesa;
- insistirao na usvajanju Etičkog kodeksa;
- insistirao na usvajanju adekvatnog i tehnologiji prilagođenog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta kao i dostavljanju mišljenja oba Sindikata i njihovu podršku sadržini akta;
- insistirao na kreiranju Pravilnika o varijabili i poštovanju Kolektivnog ugovora iako nije potpisnik istog;
- insistirao na transparentnom rješavanju stambenih potreba zaposlenih i kreiranju adekvatnog pravilnika za mogućnost otkupa stanova po povoljnih uslovima;
- insistirao na doprinosu projektu „Uči doma“ i prenosu obrazovnih sadržaja tokom epidemije Covid 19;
- insistirao da se obnovi projekat „Živimo kulturu“ koji je imao značajan pozitivan doprinos medijskoj sceni ali i povećanju stepena obrazovanja građana i građanki;
- insistirao na zaštiti svih zaposlenih u svim segmentima;
- insistirao na povećanju budžeta za koprodukciju i nezavisnu produkciju, kako bi se stimulisao razvoj mladih stvaralaca i ostvario ključni javni interes;
- potpisao dokument *Zajednički principi finansiranja za javne medijske servise na Zapadnom Balkanu* projekta Tehničke pomoći JMS finansiran od strane EU;
- insistirao da se pojašne svi sudski sporovi kao i data punomoćja od strane generalnih direktora;
- tražio da se pozovu predstavnici CGO kao autora izvještaja u kome se navodi da RTCG nije adekvatno radila tokom epidemije i da su to bolje radili komercijalni mediji (ovdje se zanemaruje ozbiljnost pozivanja na novinara per se već se naglašava neophodnost pružanja prostora za argumentaciju, zaista, neutemeljenih ocjena);
- se bavio slučajem Vojvodić iako je rješenje predugo bilo u nadležnosti generalnog direktora; na kraju, preporučio da generalni direktor ima nadležnost da riješi spor bez uključivanja Savjeta i, do tada, potrošio „svega“ 5 mjeseci;
- preporučivao da se na isti način tretiraju problemi svih bivših generalnih direktora;
- insistirao da se u program uključe svi akteri društveno-političkog života na relevantne teme;
- insistirao naročito da se objavljuju sva kršenja prava novinara od strane bilo koga;

- insistirao da se posebno objavljuje i kada se krše prava (uključujući i otvorene prijetnje) novinara RTCG tokom radnih zadataka (novinar je ugrožen ili nije ugrožen u konkretnom slučaju a ne shodno mediju u kojem radi);
- insistirao da se utvrdi disciplinska odgovornost za bilo koji prekršaj programsko-produkcionih planova i emitovanja emisija koje nisu bile sadržane u važećim verzijama;
- insistirao na poštovanju finansijskih pravila i pravila dobrog poslovanja i kritikovao određene finansijske rezultate i nalaze i kao posljedica, dva puta nije usvojen finansijski izvještaj za prethodne godine;
- Savjet je odolijevao politikantskim pozivima za smjenama zbog navodnih prekršaja a koji nedvosmisleno nisu utvrđeni važećim Zakonom o RTCG;
- zahtijevao objašnjenja u svim situacijama kada nisu adekvatno tretirani zahtjevi za slobodan pristup informacijama kao i obaveznost postupanja prema aktima regulatora i to prije svega Agencije za elektronske medije i Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama;
- raspisivao tri puta javni konkurs za imenovanje Ombudsmana,
- kreirao novi Statut i Poslovnik o rad ali i aktivno radio na izradi velikog broja novih pravilnika a u skladu sa Zakonom o RTCG,
- insistirao na utvrđivanju odgovornosti za propuste zbog kršenja programskih standarda i principa u emisiji „Teleskopija“
- više puta ukazivao na evidentan i kontinuiran nedostatak značajnih programskih sadržaja posebno u domenu naučno-obrazovnog, kulturno-umjetničkog i informativnog programa,
- insistirao na zakonskoj realizaciji procenta emitovanih evropskih audio-vizuelnih djela,
- više puta u kontinuitetu ukazivao na neadekvatnu zastupljenost ekonomskih tema posebno u kontekstu uticaja pandemije i potrebe šireg posmatranja ekonomskih tema i ključnih potreba preduzetnika i privrede u cjelini,
- insistirao da se demistifikuje percipirana zatvorenost RTCG.

Savjet se, u potpunosti vjerujemo, ponašao profesionalno i u skladu sa svojim nadležnostima. Dodatno, Savjet je vodio računa i da ne prekrši zakonske odredbe. Naročito zbog nesenzibilnosti dijela crnogorskih sudova u vezi sa odlukama Savjeta koje su se odnosile na odgovornost generalnog direktora. U tom dijelu, odbacujemo i tumačenja pojedinih NVO da se razriješenje generalnog direktora može realizovati jer se „pretpostavlja“ da ima osnova shodno „tumačenju“.

Savjet ne želi da se bavi tumačenjima posebno jer su sudovi kreirali određenu praksu bez obzira na pretpostavke, tumačenja i uvjerenja. Bilo čija. Savjet je nastojao da sve odluke zasniva na zakonu i procedurama. Svakako, Savjet će, do kraja svog mandata, raditi prema zakonu i profesionalno.

Činjenica da je mandat ovog Savjeta skraćen, prema našem mišljenju bez suštinskog osnova, nije uticao na intenzitet rada Savjeta, na njegovu odgovornost, u nastojanju da da puni doprinos jačanju uloge javnog medijskog servisa. Aktuelni saziv Savjeta je mandat dobio na legalan i legitiman način, prihvatio ga kao profesionalni izazov unaprijeđenja profesionalno-demokratske uloge RTCG, nastojao da djeluje u tom pravcu cijelo vrijeme i tome ostaje posvećen do samog isteka mandata.

Shodno načelu profesionalizma, Savjet se uzdržavao od politikantskih i političkih komentara. Ocjene, najčešće, govore o autorima. Svakako, neodmjerenim i neprihvatljivim smatra sve ocjene koje su upućene van konteksta, bez analize rada Savjeta, bez kontakta sa Savjetom i bez analize zakonskih nadležnosti. Savjet u ovom sazivu je nastojao kreirati viziju transformacije javnog medijskog servisa koju očigledno mnogi nijesu razumjeli. Upravo to daje dodatni impuls viziji i predstavlja potvrdu da je vizija rada bila ispravna.

SAVJET RTCG

Predsjednik

dr Ivan Jovetić

